

E mafai ona suia le faalogo ise vaitimi

E tatau ona fai ni suesuega ole faalogo o lau tama faalua ile tausaga sei oo i lona 3 tausaga pe afai na iai ni mea nei:

- Ile taimi na fanau ai na inifeti ile (Misela Siamani, faamai na maua ae lei fanau mai)
- Faamai na inifeti ina ua uma ona fanau mai e maua ile faiai
- E maualalo pauna fanau (pe nao le 1500 kalama pe laititi ae foi)
- E sasama le tino ma na mafua ai le tuina o fagu toto.
- E ese le tulaga ole ulu poo ona foliga (e fisi le laugutu poo le laulau)
- Na faigata ona faamanava ile taimi na fanau mai ai.
- Na iai se lavea ile ulu
- O se vailaau e ona afaina ai le taliga
- E lua aso pe sili o taofia ile potu e taufaaolaola ai, ma sa tigaina ile taimi na fanau mai ai.
- E iai se talaaga ole aiga na maua ile taliga tutuli poo le matua leai lava se lagona ile taliga.

Mo se malamalamaga Atili valaau le matou:

**Hawaii Keiki Information Services System (H-KISS)
faamalama ma faailoa atu ile telefoni**

**H-KISS Oahu
973-9633
(Leo & TDD)**

poo le

**H-KISS Motu Tuaoi
Valaau le numera e leai se totogi:**

**1-800-235-5477
(Leo & TDD)**

Linda Lingle, Governor
Chiyome Fukino, M.D., Director of Health

E faia ele Ofisa ole Soifua Maloloina ni auala e galalue ai e aunoa ma le faailogaloga tagata e pei ole atunuu, lanu, le atunuu na sau ai (faatasi ma le gagana), tausaga, ituaiga, tapuiga, poo ni afaina. Tusi pe valaau mai ile matou Ofisa ole Affirmative Action ile pusa meli 3378, Honolulu, Hi. 96801-3378 poo le telefoni (808)586-4616: (leo/tty) i totolu ole 180 aso na tupu ai se faafitauli.

O lenei taumafaiga na sapasapaia ise vaega mai H61 MC 00038 mai le Maternal Child Health Bureau (Title V Social Security Act), Health Resources and Services Administration, Department Of Health and Human Services.

Rev. 10/04 (Language: Samoan)

OLE LELEI OLE FAALOGO E FESOOASOANI AI ILE PEPE E AOAO ILE TAUTALA

E mafai ona faia
suesue ole faalogo o taliga
I soo se tausaga

OLE POROKALAM OLE
SUESUEGA OLE FAALOGO A PEPE FAATOA
FANAU MAI

Ole Vaega o Faia Vave ni Osofaiga
Ofisa ole Soifua Maloloina a Hawaii

O aoao lau tama e tautala ise gagana?

E faia e lau tama...

Faatoa fanau mai agai ile 3 masina

- E tei gofie ise mea e pao leotele (pe a male 6 futu le mamao)
- E fai lona leo pei e ii
- E mafana ile faalogo ile leo ole tina

3ile 6 masina

- E fuli solo le ulu poo mata ise leo e fiafia iai (pei o mea taalo)
- E fai ni faaleoga pei ole (oo, papa, mama)
- E tali mai pea valaau lona igoa ise ata mai

6 ile 9 masina

- E faalogologo i musika poo ni pese
- Faataitai ni upu ma ni faaleoga
- E malamalama ile "leai" male "fa-fa"

9 ile 12 masina

- E mimilo le ulu agai ile mea o sau ai se leo
- E fai ni leo ma memumemmu e ai mataitusi nei: ba, ma, pa, da, ta, na, ga, k, ua, f, va, da, s, za,
- E faaleo "mam" poo "dada" male uiga

12 ile 18 masina

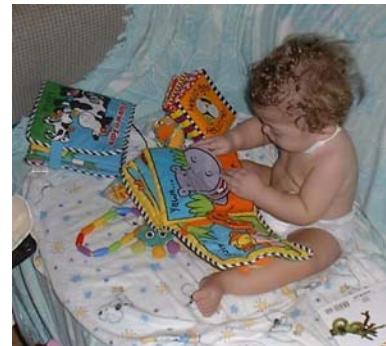
- E faasino i vaega ole tino, tagata, ma mea taalo
- Ele faaleo ina se faaumaga poo ni mataitusi ma upu pei ole ("pus" mole "pusi")
- Ua malamalama I upu e 50-75

18 ile 24 masina

- E tusa e 300 upu ua malamalama ai
- Ua mafai foi ona ia fai nia ana faiupu e faaaoga ai ni upu pe a male 50 upu ua iloaina.
- Ua mafai ona mulimuli ini faatonuga faigofie

24 ile 36 masina

- E maua upu fou i aso uma
- O fuaiupu e fai e tusa e afa le faaleoga e sao lelei.
- E fai ni fesili mani tali ile "wh" fesili (pei ole a ma ai se a)

Ole taimi taua mole aoaoina ole
tautala male gagana
O tausaga muamua e 3 ole olaga.

E tatau ona maua e pepe le lelei ole
faalogo ina ia vave ai le aoao
ole gagana ile taimi nei.

Fesoasoani I lau tama e aoao le faalogo

la limiti le pisa mai i tua ile tape
uma o mea pei o masini ole fale pei ole ea
malulu, leitio, poo ili. la faaaoga le potu pito
filemu ole fale e fai ma potu o lau tama e
mafai ai ona e tautala, tautala, ma tautala.

Mulimuli i mea e fiafia iai lau tama.

Tala ile mea oloo tilotilo iai lau tamaititi ma
ana mea o fai. la taitai lau tama ile taimi o
loo taaaalo alo.

A e tautala, **nofo i luma ole tamaititi e mafai** ai ona ia tilotilo atu i ou foliga male
faiga o au tala. Nofo ma tautala ile itu lona
taliga lae e lelei.

la e tautala i **iou leo masani** (e leo le
soona leo tele ma leo lemu tele foi). la e
Talatalanoa ile leo masani ai!

la e faataitai i lau tama. E fiafia tele
tamaiti e faalogologo e tautala pei oi latou.
la e vaai totoa i faaleoga o vaelui ao
faaupuina ile faatasi pe faalua ile taimi.

la e fesoasoani i lau tama e faalogo i
iou leo. Tautala iai ma **faaleoga eseese, le
leotele male leo lemu mani pese.** la fai ma
toe fai sooo.

**la faamalo ile taumafaiga a lau
tama e tautala!** la patipati pe a faalogo le
tamaititi ma toe mulimuli ini leo (faataitai, ua
taofi le gaoioi, pupula atu i ou mata, faasino
ise mea, ma faataitai ni leo, poo le suiga ole
tulaga o lona tino).